

היש ברצונך לקמץ חומרי רפד?

רות וחבילות הקש. ע"י כך יבוצע הריפור ללא אמצעי תובלה. יש להתחשב בכיוון הרוח כדי להבטיח איוורור טוב, או שהמרבץ ישמש רק לימות החורף ובקיץ להסתפק בסככת צל בלבד.

4. סככת הצל היא תהיה צרה ומארכת, וצירה — צפון-דרום. סככה בגובה של 3 מ' לפחות יוצרת רצועת צל, המשנה את מקומה בהתאם לתנועת השמש, ועמה נעות הפרות המבקשות צל. סככת צל זו איננה מרופדת, כי קרני השמש חודרות לכל רוחבה במשך היום, ומסייעות בייבוש הזבל. ניקויה — במגרד, לפי הצורך.

סככה זו הינה המחסה היחיד לפרות בחודשי הקיץ, ובאיוור השחון — במשך כל השנה.

למערך כזה של מבנים משתלבים יפה מתקנים שונים להאבסה עצמית, כגון איבוס אוטו-מאטי לתחמיץ, בור תחמיץ להאבסה עצמית, מגדל לשחת קצוצה או האבסה עצמית למחצה ממתבן-חבילות, כאשר החבילות נזרקות ממרחק קטן לאיבוס, ביד. ליד כל מתקן מעין זה יש לרצף את מקום עמידתן של הפרות, ולהתקינן כך שהפרות תעבורנה למרבץ עם תום אכילתן. דבר זה ייעשה ע"י מיקום מתאים של המים והצל.

במתכוון אינה מוצעת כאן תכנית מגובשת "לכל". תכנון מעין זה הכשיל את הענף לא אחת, כי אין דומים מצבו וצרכיו של משק אחד למשנהו. במיוחד קיימים הבדלים בין אזורי הארץ בכל הנוגע לכמות המשקעים, מציאותם של חומרי-רפד והצורך בזבל. האלמנטים המור-צעים ניתנים לשילוב במשק הועיר ממש כבעדר הקיבוצי הגדול.

מאותה סיבה גם לא ניתן לחשב מראש את גובה ההשקעה לפרה בכל מקום ומקום. כאשר קיימת האפשרות להגשת מ"מ בשעת החליבה, ודאי שתהיה הוזלה ניכרת בהשוואה לסככה המשוכללת, המקובלת כיום.

אברהם הברון

באר, 27.1.62

גדל והולך מספר המשקים, אשר אין בידם די חומרי רפד בשביל הסככות. למשקים אלה אינה מתאימה שיטת הרפד העמוק, כי היא תוכי-ננה על מנת להרבות זבל אורגאני, ולנצל לשם כך חומרי רפד המצויים במשק; ואמנם יש להמ-ליץ עליה בפני כל מי ששוקד על פוריות הקרקע. באזורים שונים באר"ב נתקלתי במיתקנים שונים לצמצום צריכת הרפד. על-פי-רוב נע-שה הדבר מתוך זלזול בערכו של הזבל האור-גאני, או מתוך הרצון להימנע מהעבודה הנוספת הכרוכה בייצורו, ולעתים — גם מחמת מחסור בחומרי רפד או מחוסר כל שימוש בזבל, כבאר-זורים חלבניים-עירוניים.

עיקרון פשוט בפתרון בעיה זו הוא — הפרדת שטח המנוחה (המרבץ) של הפרה מ"משולש התנועה" שלה — הוא המסלול מן האיבוס לשוקת ולביתן-החליבה וחזור חלילה. ע"י כך יימנע מהפרה לרמוס את המרבץ הלוך ושוב, והיא תשהה בו אך לשם מנוחה. כך נשמר הני-קיון וקטן בהרבה הצורך ברפד.

עם קבלת עיקרון פשוט זה נוכל לתכנן מער-כת מבנים בהתאם לצרכי האיוור והמשק, ובשים לב לרמות הגשמים שבאיוור. והרי האלמנטים העיקריים:

1. איבוס לאורך הגדר למזון גס בלבד, ללא עוליק-שירה וללא גג (כדי למנוע רביצת הפרות במקום זה). שטח עמדות הפרות מרוצף וניתן לניקוי תכוף ע"י מגרד-טרקטור (או סוס). מבנה האיבוס פשוט ביותר ולאורכו — דרך לעגלת-האספקה. סידור זה מתאים למשק, בו כל מנת המ"מ מוגשת בשעת החליבה, כמו ברפת עם מכונה מיטלטלת או במכון מדגם "אידרה", בו שוהה הפרה זמן רב (וכך גם מנוצל דגם זה באר"ב!).

2. איבוס כנ"ל, שישמש לחלוקת מ"מ. במקרה זה דרושים עוליק-שירה, ובאיוור גשום — גגון מעל האיבוס. צמצום הגגון לאיבוס בלבד יבטיח שהפרות לא תרבענה על השטח המרוצף.

3. מרבץ מרופד. התקנת גגון לאורך מתבן, הצמוד לכל חצר. מחיצה ניידת תפריד בין הפ-